

Protokoll

Fra møte i Faggruppen for plantehelse

Dato: 23.09.13, kl. 11:30 – 14:00
Sted: Bioforsk Plantehelse, Ås
Møteleder: Leif Sundheim

Deltakere:

Fra Faggruppe for plantehelse (Faggruppe 9):

Leif Sundheim (faggruppe- og møteleder), Trond Hofsvang, Christer Magnusson, Trond Rafoss, Arild Sletten og Bjørn Økland.

Forfall: Halvor Solheim og Anne Marte Tronsmo

Fra Mattilsynet, hovedkontoret, regelverksavdelingen, seksjon planter, økologi og GM (Ås):
Hilde Paulsen.

Fra Mattilsynet, hovedkontoret, tilsynsavdelingen, seksjon planter og vegetabilsk mat (Ås):
Randi Knudsen (til stede under sak 1-4).

Fra sekretariatet til VKM:
Elin Thingnæs Lid (ref.).

1 Velkommen, fravær, habilitet og godgjøring

Leif Sundheim ønsket velkommen til møtet. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile i noen av sakene.

2 Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden. Oppfølging av protokoll.

Protokoll fra forrige møte har blitt godkjent på e-postrunde og publisert på vkm.no. Det var ingen ytterligere kommentarer til protokollen.

Vedtak: Innkalling og dagsorden til dagens møte godkjennes.

3 Saker fra møte i hovedkomiteen

Orientering fra møte i hovedkomiteen

Leif Sundheim ga en orientering om noen av sakene fra hovedkomitémøtet 19. september 2013. Protokollen fra møtet vil bli lagt ut på vkm.no.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

4 Saker som skal behandles på møtet

Uttalelse om pærebrann

VKM har mottatt en endelig bestilling der Mattilsynet ber om svar på noen spørsmål om mulige konsekvenser ved en eventuell håndtering av plantesykdommen pærebrann tilsvarende EUs minstekrav.

Bakgrunn for bestillingen er at Mattilsynet har fått i oppdrag fra LMD å gjennomføre en kost-nyttevurdering av forvaltningstiltak mot pærebrann og heksekost. I oppdraget fra LMD inngår også å vurdere om VKMs risikovurdering av pærebrann fra 2007 bør oppdateres, evt. om nye vurderinger bør innhentes. På forrige faggruppemøte, 30. april 2013, diskuterte faggruppen og Mattilsynet første utkast til bestillingen. I etterkant av dette møtet har det foregått en dialog mellom Mattilsynet og VKM for å komme frem til en bestilling som det vil være mulig å besvare innen fristen. Faggruppemedlemmene Leif Sundheim, Trond Rafoss og Arild Sletten har vært involverte i denne dialogen.

Mattilsynet opplyste at i etterkant av bestillingen har de kommet frem til at de vil ta utgangspunkt i en spredningshastighet på 1,7 kommuner per år, ikke 2 kommuner per år slik det står i bestillingen. Det var enighet i at det ikke er nødvendig å endre dette i bestillingen. Mattilsynet kom også med et par andre avklaring vedrørende bestillingen.

Vedtak: Prosjektgruppen som vil utforme utkast til besvarelse av oppdraget består av faggruppemedlemmene Leif Sundheim, Arild Sletten og Trond Rafoss. Faggruppen vil få et utkast på e-post til høring i uke 40. Som observatør vil saksbehandler i Mattilsynet få utkastet i kopi. Mattilsynet vil motta en endelig uttalelse fra faggruppen senest 15. oktober. I henhold til samarbeidsavtalen mellom VKM og Mattilsynet, vil VKM publisere uttalelsen på vkm.no fem virkedager etter oversendelse, altså senest 22. oktober.

Vurdering av skogskadegjøreren *Agrilus planipennis*

VKM har mottatt et nytt bestillingsutkast i denne saken: På bakgrunn av hva som i dag er kjent om handelsmønstre og utbredelse og biologi for arten, ønsker Mattilsynet en vurdering av relevans av den nylig reviderte EPPOs PRA for *Agrilus planipennis* for norske forhold. I tillegg ønskes spesielt vurdert og beskrevet:

1. Sannsynlighet for innførsel til Norge, herunder vurdering av hvilke innførselsveier som i dag representerer den høyeste sannsynligheten for innførsel av *A. planipennis* til Norge, samt vurdering av sannsynlighet for naturlig spredning inn til Norge fra områder hvor arten forekommer i dag.
2. Sannsynlighet for etablering og videre spredning etter en etablering i Norge.
3. Skadepotensialet på dyrkede planter, grøntanlegg og vill vegetasjon i Norge (spesielt i forhold til *Fraxinus excelsior*).
4. Effektivitet av de risikoreduserende tiltak som er beskrevet i EPPO PRA og i EU Council Directive 2000/29 Annex IV Part A, Section I, point 11.4, 2.3, 2.4 og 2.5, knyttet til innførsel av planter og formeringsmateriale, tre (tømmer, trelast, ved og flis) og bark.

Faggruppen har ingen innvendinger mot ordlyden i bestillingen. Mye av biologien til skadegjøreren er kjent, og det er mye litteratur tilgjengelig. Det vil allikevel kunne bli krevende å besvare spørsmålene i bestillingen, blant annet på grunn av noe mangelfull importdata. Tolletaten opererer med grove vareinndelinger i sine tolltariffer. Blant annet

skilles det ikke mellom ulike løvtreslag. Mener Mattilsynet at det er tilstrekkelig at VKM benytter disse dataene? Eller er det nødvendig å be SSB om å splitte opp dataene i undergrupper dersom mulig? I så fall er det antakelig Mattilsynet som må kontakte SSB for å få ut dette.

For å besvare spørsmål nr. 3 så trenger VKM en oversikt over hvilke planteskoler som dyrker hva i Norge, spesielt med tanke på om noen av disse dyrker *Fraxinus* ssp. Gartnerforbundet har muligens en slik oversikt. Mattilsynet har ikke det.

EPPO går grundig til verks i sin reviderte PRA av *A. planipennis*. VKM bør mest mulig unngå dobbeltarbeid og heller vurdere relevans for norske forhold i EPPOs konklusjoner.

Mattilsynet foreslår ferdigstilling av vurderingen i juli 2014. Aktuelle eksperter kan tidligst starte opp i desember 2013. VKM foreslår derfor at fristen settes til etter sommeren, for eksempel 31. august 2014.

Vedtak: Faggruppemedlemmene Bjørn Økland, Trond Rafoss og Leif Sundheim vil utgjøre en prosjektgruppe som skal utforme utkastet til vurderingen. I tillegg ønsker faggruppen at VKM nedsetter Daniel Flø ved Skog og landskap som ekstern ad hoc-ekspert og medlem av prosjektgruppen. Mattilsynet vil gi en tilbakemelding til VKM vedrørende Tolletatens grove vareinndeling, om det er behov for at VKM baserer sin vurdering på mer detaljerte data enn dette.

5 Status for øvrige saker i faggruppen

Vurdering av kunnskap om økologisk produksjon og økologisk produsert mat

Oppdraget fra Mattilsynet er delt inn i tre hovedgrupper:

1. Plantehelse – planteproduksjon
2. Dyrehelse – dyrevelferd og fôr
3. Human helse – mat

Prosjektgruppen for del 1 Plantehelse – planteproduksjon er godt i gang med sitt arbeid. Så langt har det vært fire møter i gruppen. Leif Sundheim og sekretariatet orienterte fra arbeidet. Prosjektgruppen har fått hjelp fra biblioteket hos Nasjonalt folkehelseinstitutt og hos UMB til å gjøre litteratursøk i til sammen fem ulike databaser, for alle temaene prosjektgruppen skal behandle. Søkene har resultert i et høyt antall treff med mye støy og det tar tid å gå igjennom artiklene for å velge ut relevante studier. Prosjektgruppemedlemmene skal være ferdige med denne sorteringen og trekke ut resultatene av de utvalgte artiklene til neste prosjektgruppemøte som vil være i midten av oktober.

En utfordring i arbeidet er at man finner lite litteratur for enkelte av kulturene som Mattilsynet spør etter i sin bestilling. Det kan for eksempel være en del litteratur om ulike planteskadegjørere på jordbær og lite på løk. Det finnes overraskende mange studier som sammenlikninger nematodeforekomst ved økologisk og konvensjonell dyrking. Sekretariatet vil hjelpe til med å finne fulltekst for de artiklene som ekspertene vil bruke i vurderingen.

Sissel Hansen ved Bioforsk Økologisk (Tingvoll) takket først ja til å delta i prosjektgruppen, men trakk seg av kapasitetsårsaker. Prosjektgruppen fortsetter sitt arbeid med sine åtte

medlemmer. Mye arbeid gjenstår og tiden er knapp frem til jul. Prosjektgruppen og faggruppen skal være ferdige med sitt arbeid i 2013, før Hovedkomiteen skal behandle saken våren 2014. Vurderingen skal være klar og publiseres før 1. april 2014.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Faggruppen vil få et utkast fra prosjektgruppen til behandling på neste faggruppemøte 26. november 2013.

6 Orientering fra Mattilsynet

Vurdering vedrørende *Anoplophora glabripennis*

Mattilsynet har ikke jobbet videre med bestillingen i denne saken siden forrige faggruppemøte, blant annet fordi VKM nå i første omgang vil bruke tid på å vurdere *Agilus planipennis*. Det er fortsatt uavklart om Mattilsynet vil ha behov for en enkel uttalelse eller en mer omfattende vurdering.

Andre saker

Det er fortsatt aktuelt å bestille en risikovurdering av PCN, men Mattilsynet har ikke et konkret bestillingsutkast eller tidsplan i denne saken. Mattilsynet tar gjerne imot tips fra VKM om planteskadegjørere som Mattilsynet bør se nærmere på og bestille en risikovurdering av.

EU jobber med en lengre liste over skadegjørere som de vurderer deregulert. En slik gjennomgang kan også bli aktuell i Norge, men Mattilsynet har ikke noe konkret på gang så langt. Norge ved Mattilsynet har blitt invitert til å bidra med data til ca. ti av skadegjørerne som EU og EFSA gjennomgår for tiden. Mattilsynet har besvart en første runde med spørreskjema om forekomst og status for disse skadegjørerne i Norge. Mattilsynet har ikke hørt noe med om arbeidet i EFSA etter dette.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

7 Møter og annet av felles interesse

Trond Rafoss er medlem av International Pest Risk Mapping Workgroup (IPRMW). Denne ekspertgruppen arrangerte konferansen "Advancing risk assessment models for invasive alien species in the food chain: contending with climate change, economics and uncertainty" i Tromsø 23. - 26. juli 2012. Proceedings fra møtet har nå blitt publisert.

Leif Sundheim vil delta på EFSA's årlige plantehelsettsnettverksmøte. I år er møtet i Parma 17. - 18. oktober. Sundheim er stedfortreder for faggruppens koordinator som er fast representant for Norge i dette nettverket.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

8 Nytt fra sekretariatet

På hovedkomitemøtet 10. juni ble det vedtatt noen endringer i VKMs rutiner for oppnevning av ad hoc-eksperter. Faggruppen har fått tilsendt en revidert utgave av rutinen.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

9 Nytt fra EFSA

Trond Rafoss opplyste at VKMs risikovurdering av mykotoksiner i korn ble omtalt i positive ordelag på forrige møte i EFSA's plantehelsepanel. Vurderingen blir lagt merke til av EFSA, spesielt VKMs tverrfaglige tilnærming. Rafoss orienterte videre om at EFSA omorganiserer de ulike enhetene i sekretariatet (ikke fagpanelene). Blant annet blir plante- og dyrehelseenheten slått sammen.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

10 Eventuelt

Ingen saker.

11 Nye møtedatoer

Neste møte i faggruppen er 26. november 2013.